

FEMINISME

DE TWEEDE FEMINISTISCHE GOLF IN VLAANDEREN

BRONNEN : THEMA SEKSUALITEIT

BROCHURE: VRIJEN IS PRETTIG!

referentie: Moniek Darge, *Vrijen is prettig! : seks en antikonceptie*, Gent: Dolle Mina, z.d., p. 1-4 en p. 7-9

Inleiding : waarom nog een brochure ?

a) Deze brochure, opgesteld door Dolle Mina, wil jullie in de eerste plaats direkt bruikbare informatie geven omtrent SEKSUALITEIT in het ALGEMEEN en over de al te dikwijls genegeerde RECHTEN VAN DE VROUW in dit verband.

b) Daarnaast dachten we dat het nuttig was nog meer de nadruk te leggen op WELKE VOORBEHOEDMIDDELEN betrouwbaar zijn, welke niet, en waar je bij gebeurlijke “ongelukjes” te rade kunt.

Dit tema heeft evenwel tot gevolg, dat we het hoofdzakelijk over heterofiele relaties gaan hebben, wat echter geenszins een afkeuring of een mindere waardering t.o. van homofilie uitdrukt, integendeel! Maar antikonceptie is nog steeds niet voldoende bekend en vooral ook niet bij jonge mensen. Op school wordt slechts in uitzonderlijke gevallen hierover gesproken en deze brochure heeft voornamelijk tot doel deze leemte te vullen.

Seksualiteit

Door de nog steeds heersende anti-seksuele moraal, wordt in onze samenleving seksualiteit aan voortplanting gekoppeld!

Dit is evenwel een leugenachtige voorstelling die wel tot gevolg heeft dat vele jonge mensen nog steeds niet weten dat vrijen en neuken rustig kan zonder enig risico zwanger te worden, alleen moet je dan wel voldoende op de hoogte zijn hoe je voorbehoedmiddelen moet gebruiken.

Hoe je eraan kunt geraken en in hoeverre bepaalde middelen en methodes betrouwbaar zijn vind je in het volgende hoofdstuk over antikonceptie.

Diskussieer erover met de mensen rondom je en zet iedereen ertoe aan ook voorbehoedmiddelen te gebruiken in plaats van gefrustreerd of angstig te zijn of erger nog... een ongewenst kind te verwachten.

Hoe je het fijnst kunt vrijen met een vriend of vriendin, zij het nu iemand van het andere of iemand van je eigen geslacht, moet je zelf pogen uit te zoeken; en je doet er goed aan te vertrekken van het standpunt dat niets abnormaal is zolang jij en je vriend of vriendin het leuk vinden.

Van zodra echter één van jullie in opstand komt, kun je het best dit gewoon even uitpraten. Verder heb je als meisje net zoveel recht om er plezier aan te beleven dan de jongen; en als je vindt dat je vriend te gehaast is, maan hem dan eenvoudig tot wat rust aan. Maar neem zelf ook wat initiatief, in plaats van steeds passief niets te doen, dan is het voor beiden veel prettiger!

Je hoeft als meisje ook niet steeds traditioneel onder te liggen, veel vrouwen worden juist in die houding het minst geprikkeld; probeer eens een paar variaties.

Wanneer er een druk is op je klitoris (=kittelaar: dit is waar je twee kleine lippen bovenaan samenkomen) word je gemakkelijker opgewonden, een zogenaamd vaginaal orgasme bestaat immers niet (wat niet betekent dat je geen prettige gevoelens in je vagina kunt hebben – de ontsteking voor het orgasme gebeurt echter in de klitoris).

Je kunt ook je spieren al dan niet spannen of een vibrator gebruiken (deze kun je in Nederland in een seksshop kopen of op het CSV) ... kortom: het ligt voor een groot deel aan jezelf hoe leuk je het hebt.

In de eerste plaats is het erg belangrijk je eigen lichaam te kennen en er de evolutie van te kunnen volgen.

Een vrouw kan zichzelf ontdekken door zich bvb. te masturberen (zich zelf bevredigen), te bekijken, aan te raken en zichzelf te strelen. Ook een homofiele relatie kan helpen jezelf beter te leren kennen.

Vervolgens nog dit: STAAR JE NIET BLIND OP HET ORGASME, MET HET DWANGIDEE DAT JE PERSÉ MOET KLAARKOMEN ZAL HET JE NOOIT LUKKEN HET VRIJEN ECHT LEUK TE VINDEN;

De ons opgedrongen prestatiedrang is nl. een typisch kenmerk van deze kapitalistische maatschappij die ook doorwerkt in onze seksuele beleving en waartegen moet gereageerd worden.

Hoed je ook voor het beeld van seksbeleving dat je in de meeste films wordt voorgeschoteld; het is gewoonweg vals en bedrieglijk. Noch het direkt in bed vliegen en beginnen neuken, noch de heftige agressieve bewegingen hierbij van de man, zijn voor de vrouw erg leuk, hoewel men dit steeds als ideaal voorhoudt.

Klamp je niet krampachtig vast aan één of ander vrijpatroon, maar wees tenminste op dit ene gebied kreatief en zoek je eigen lievelingshandelingen en -houdingen uit. Praat erover met je vriend of vriendin.

Val je toch op schijnbaar onoplosbare moeilijkheden of wil je gewoon meer informatie, ga dan even praten met de mensen in één van de centra voor gezinsplanning en seksuele opvoeding, daar vind je wel steeds iemand die bereid is je te helpen;

hier heb je een paar adressen:

[...]

Dit is een UITGAVE van
DOLLE MINA

permanentie: woensd. van 19-20 u.
W. Tellstr. 13 9000 Gent

Dolle Mina geeft ook een tijdschrift uit: 'DE GROTE KUIS'

HET RODE BOEKJE VAN DE VROUW(EN) OVER SEKSUALITEIT

referentie: Collectief, *Het rode boekje van de vrouw(en)*, Brugge: Sonnevillie Press, 1972, p. 17-23.

De lichamelijke liefde.

Wanneer de eerste maandstonden verschijnen, wanneer het lichaam begint te veranderen zijn we verbaasd. Soms zijn we zelfs droevig, angstig tegenover het vrouwzijn. We vragen ons af: is het aangenaam een vrouw te zijn? Zal ik me nog amuseren? Zijn de maandstonden niet vies?

Natuurlijk is het prettig een vrouw te zijn. Prettig en mooi.

De borsten van een vrouw zijn mooi, of ze nu rond of puntig zijn, klein of groot. Er bestaat geen ideale maat voor de borst, noch voor de heupen, noch voor gans het lichaam, wat de vrouwenbladen en dwaze schoonheidswedstrijden ook beweren.

Een lichaam van vijftien, van twintig, van dertig, veertig of vijftig jaar is mooi: het is levend.

Wat zo fijn is, is dat je lichaam het jouwe is, je eigendom en van niemand anders. De maandstonden zijn geen ziekte, geen ongeluk, geen schande, ze betekenen dat je lichaam goed werkt, dat het goed georganiseerd is.

Men moet van zijn lichaam houden zoals het is. Het is dwaas te dromen van een ander lichaam zoals het "ideale" en levensloze van de reclamefoto's voor beha's en korsetten.

Om van zijn lichaam te houden moet men het bekijken, aanraken. Vroeger beweerde men dat het "zondig" was zichzelf naakt te bekijken, of, nog erger, zijn eigen lichaam te betasten. Dat is onzin. Iedereen weet graag hoe zijn lichaam is en om dat te weten moet men zichzelf bekijken en betasten.

Soms is het plezierig zich aan te raken, alsof het iemand was die het deed: dat kan geen kwaad; zo leert men zichzelf beter kennen en weet men wat aangenaam is en wat niet. Dat is heel belangrijk om later het leven prettig te maken voor zichzelf en de anderen.

Als men van iemand anders houdt wil men die persoon aanraken, strelen. Eerst raakt men een hand aan, dan een arm en dan wil men het ganse lichaam strelen; dat is zeer aangenaam, vooral als de andere hetzelfde plezier ervaart.

In de meeste gevallen willen de vrouwen mannen strelen en door hen gestreeld worden. Het is opwindend omdat ze zo verschillend zijn. Het is misschien een beetje vreemd in het begin maar daarna hebben ze de indruk elkaar goed aan te vullen; dan zegt men dat men voor elkaar gemaakt is! Dat is waar als het plezier wederzijds is; anders is het bedrog; niemand is voorbestemd om de slaaf van iemand anders te zijn.

Het gebeurt ook dat vrouwen andere vrouwen willen strelen. Er zijn er ook die willen veranderen: nu eens vrijen met mannen en dan weer met vrouwen.

Gewoonlijk worden deze vrouwen misprezen, men noemt ze abnormaal. Daar is geen enkele reden toe. Als ze genieten en doen genieten is er daar niets abnormaals aan. Men heeft het recht niet een vrouw te veroordelen die genot geeft aan een andere vrouw. Het is niet omdat ze geen kinderen kunnen verwekken dat ze kwaad doen.

De vrouwen die vrijen met mannen zijn verplicht op te passen om niet veel kinderen te verwekken en dat vindt men niet slecht.

Als twee personen samen gelukkig zijn, als ze mekaar doen genieten en zo mekaar helpen te leven, kan men ze niet veroordelen noch ze hoe dan ook beoordelen.

Er bestaan verschillende manieren om lief te hebben.

Wij willen in alle vrijheid liefhebben.

De taal van het lichaam is al te lang verboden geweest. Men is ze vergeten of doet alsof ze niet bestaat.

Het lichaam van de vrouw wordt beschouwd als een voorwerp dat zichzelf niet kent en dat ze, blindelings, schenkt aan haar lief, aan haar echtgenoot.

In onze tijd is alles omgekeerd: men spreekt nog slechts over genot ten alle koste, technieken van de lichamelijke liefde enz.

Wij, vrouwen, zijn noch seksobjecten voor het genot van de mannen, noch klanten voor erotische gadgets.

Wij willen in alle vrijheid liefhebben.

Met hart en lichaam, volgens onze eigen vrije wil en met behulp van onze eigen vrije verbeelding.

Wij zullen de vrijheid en de verbeelding van de liefde hebben.

Wij zullen er voor vechten!

JE LICHAAM, JE LEVEN : HET LIJF-BOEK VOOR VROUWEN

referentie: Vrouwengezondheidscollectief uit Boston (vertaling Anja: Meulenbelt), *Je lichaam, je leven : het lijfboek voor vrouwen*, Amsterdam: Bert Bakker, 1976, p. 9-10 en p. 87-91.

1. Inleiding

De geschiedenis van dit boek begon bij een klein groepje vrouwen dat in 1969, in Boston, wilde discussiëren over 'vrouwen en hun lichaam'. Voor velen van ons was dat de eerste keer dat we in een groep met alleen vrouwen praatten. In het begin noemden we de groep de 'doktersgroep'. We hadden allemaal frustrerende ervaringen gehad met artsen, we waren kwaad over de betutteling, het achterhouden van informatie, de onpersoonlijke behandeling die we hadden gekregen. Terwijl we aan het klagen waren, wisselden we ervaringen uit over ons lichaam. We werden nieuwsgieriger, we zochten er medische informatie die we konden gebruiken bij, vroegen bevriende artsen en medische studenten om adviezen. We voelden ons steeds meer betrokken. We maakten stencils van wat we al wisten, zodat andere vrouwen er ook mee konden werken, we startten nieuwe groepen. In die groepen waren we niet de traditionele leraressen, maar we leerden mee, met nieuwe ervaringen en nieuw materiaal dat werd aangedragen. Toen lieten we de stencils drukken in een goedkope uitvoering. Het was ontzettend spannend om te zien dat steeds meer vrouwen het boek wilden hebben. Toen hebben we het overgedragen aan een gewone uitgeverij om het voor ons te drukken en te verspreiden. Hoe onze betrokkenheid veranderde, kun je zien aan de titel. Eerst was het 'vrouwen en hun lichaam', toen werd het 'vrouwen en ons lichaam', en uiteindelijk werd het 'Je lichaam, je leven'.

De groep die met project begon, bestaat uit blanke Amerikaanse vrouwen tussen de 24 en de 40. De meesten van ons hebben een middleclass achtergrond, sommigen hebben gestudeerd of hebben een beroepsopleiding gevolgd. Sommigen van ons zijn gescheiden, sommigen getrouwd, sommigen leven alleen. We begrijpen dat we eenzijdig zijn, omdat we vooral uit zijn gegaan van onze eigen ervaringen en niet van die van zwarte of erg arme Amerikaanse vrouwen. Onze groep bestaat uit twaalf vrouwen, maar in de loop van de groei van het boek hebben ontzettend veel meer vrouwen meegewerkt. Homoseksuele vrouwen leverden bijvoorbeeld een bijdrage, of de moeder van een van ons hielp met het stuk over menopauze.

Dit is een levend boek. Het zal altijd onaf blijven. Nieuwe ervaringen moeten worden toegevoegd, witte plekken ingevuld, informatie vervangen door betere. Het is een boek om mee te *werken*, niet om passief te lezen. We zouden willen dat het je nieuwsgierig maakte om meer te weten te komen, om met andere vrouwen te gaan praten, om ook groepen op te richten. We zouden willen dat alle vrouwen de ervaring kregen hoe opwindend het is om met andere vrouwen samen te werken, hoe je er van groeit, hoe je zelfvertrouwen krijgt, hoe sterk je er van wordt.

We hebben van het werken aan het boek een aantal belangrijke dingen geleerd. In de eerste plaats zijn we nu overtuigd dat onze eigen ervaringen een even waardevolle informatiebron zijn als wetenschappelijk materiaal en medische kennis. Droge informatie verwerken zonder na te gaan wat het voor je zelf betekent is zinloos. Zo merkten we dat we allemaal wel eens een verhaal hadden gehoord over hormonen en hoe de menstruatie verloopt, maar dat het

pas voor ons ging leven op het moment dat we ook praatten over wat menstruatie voor ons betekende, hoe eng we het hadden gevonden vroeger, en hoe we ons er nog steeds voor schamen als iemand ziet of merkt dat we ongesteld zijn.

Wat we er verder aan gehad hebben, is dat we nu veel sterker staan bij het bezoek aan een arts, het ziekenhuis, een bevalling of in een apotheek. We weten nu wat we willen, we voelen ons niet meer hulpeloos en afhankelijk, we laten ons niet meer afschepen.

Die vrouwen onder ons die in de drie jaar dat dit boek is gegroeid een kind kregen, deden dat bewuster, meer zoals ze het zelf wilden. En verder merkten we dat we meer plezier kregen in ons lijf, dat we schaamte aflegden en onzekerheid. We leerden ons lichaam accepteren zoals het echt is, met onze orgasmes, onze menstruatie, onze huid en onze geuren. We genieten meer van sex, maar ook van alleen zijn met ons zelf. We besteden niet meer zoveel energie aan het proberen te zijn wat we niet zijn: de aantrekkelijke vrouw met het mooie figuur, en haar en een gezicht dat altijd veranderd moet worden.

[...]

8. Anticonceptie

Inleiding

Je wilt sex met een man, maar nog geen baby – of helemaal geen baby. Je wilt ervan kunnen genieten zonder angsten voor zwanger worden of elke maand in spanning moeten zitten wachten of je menstruatie wel komt. Voor de meeste vrouwen is het niet moeilijk om zwanger te worden: meer dan dertig jaar maakt je lichaam zich elke maand geheel klaar voor een zwangerschap. Een man kan elk moment dat hij wil 300 miljoen of meer spermatozoën (zaadjes) produceren. Maar aangezien jij het toch bent die zwanger kan worden, moet je voorbehoedmiddelen gebruiken, en goede, goedkope, en makkelijk verkrijgbare.

Er zijn tegenwoordig een paar goede methoden van anticonceptie (voorbehoeding); maar zelfs die zijn nog niet 100 pct. betrouwbaar, niet overal even makkelijk verkrijgbaar, en bovendien ligt bij de meeste de verantwoordelijkheid voor het gebruik ervan bij de vrouw (kiezen, kopen, medische zorg, onderhoud en eventuele risico's) en niet bij man en vrouw beiden. Ga je dan zoeken naar goede voorbehoedmiddelen, dan kun je ook nog stuiten op belemmeringen vanuit de maatschappij: afkeurende houding bij kerken, scholen, in het gezin en dergelijke, gebrekkige informatie, of onjuiste informatie van de op winst ingestelde geneesmiddelenindustrie of zelfs van artsen, moeilijkheden om een abortus te krijgen als een middel niet gewerkt heeft, of ook (maar heel belangrijk), de hoge kosten van medisch onderzoek en van de voorbehoedmiddelen. Om aan al die belemmeringen een eind te maken is politieke strijd noodzakelijk, want ze zijn in strijd met het recht van de vrouw om zelf te beslissen of en wanneer zij kinderen wil.

Vergeleken met vele andere landen is de situatie in Nederland wat betreft informatie en verkrijgbaarheid van voorbehoedmiddelen nog niet eens zo slecht, hoewel nog lang niet ideaal. Door het hele land zijn afdelingen van de NVSH die voorlichting geven, middelen verkopen (en ook aan minderjarigen). Condooms zijn in apotheken te krijgen en in automaten op straat. Huisartsen voelen steeds meer de behoefte om zich beter te informeren, en sinds een paar jaar behoort seksualiteit en voorbehoedmiddelen tot het standaard lespakket van medische studenten.

Over het algemeen is de kennis bij artsen over deze problemen nog verre van voldoende, ze zitten zelf met problemen over sex, of nemen een bevoogdende houding aan, speciaal tegen jonge vrouwen, en geven haar niet voldoende informatie of nemen de beslissingen voor haar.

Vaak blijken vrouwen opgescheept te zitten met een voorbehoedmiddel dat ze niet echt zelf hebben gekozen, of met te weinig informatie over risico's en bijwerkingen naar huis gaan. Deels ligt dat aan de onvolledige kennis bij de artsen zelf, die zich liever verschuilen achter witte jas en bureau, en deels aan de werkwaardige opvatting dat goede, eerlijke informatie de vrouwen maar bang maakt; bijv. aan de pil zitten wel degelijk enige risico's verbonden, en het kiezen ervan houdt in dat je die in zekere mate aanvaardt, maar ook niet weer zoveel dat je de pil niet zou moeten nemen (meer daarover bij de bespreking van de pil, later). Het is veeleer waar dat onvolledige informatie zal leiden tot paniek, en niet volledige informatie.

Sommige artsen hebben een niet al te hoge dunk van vrouwen: ze overdrijven snel, ze zeuren, ze klagen, ze maken elkaar bang.

We kunnen dus niet wachten tot het medische volkje zijn achterstand heeft ingehaald, en moeten zelf op zoek. Bij de NVSH kun je veel informatie krijgen over het gebruik en de kans op zwangerschap van verschillende voorbehoedmiddelen, maar weer erg weinig over schadelijkheid en bijwerkingen. Waarschijnlijk ook uit angst om het de mensen tegen te maken, na hun tientallen jaren durende inspanningen om bijgeloof en onwetendheid over seksualiteit en voortplanting uit de wereld te helpen. Een recent boekje met informatie voor huisartsen e.d., *Geboorteregeling in de praktijk* red. dr. J. Moors en M. Moors, (1974) is ook al niet te uitvoering over schadelijkheid en bijwerkingen.

Abortus en anticonceptie

De behoefte aan abortus zal belangrijk afnemen zodra de anticonceptiemethoden verbeterd zijn en voor iedereen verkrijgbaar. Zolang dat niet in orde is, *moeten we abortus houden als noodmaatregel*. Te weinig dokters realiseren zich dat ze een plicht hebben een zwangerschap te beëindigen die het gevolg is van het falen van een IUD of het per ongeluk wegglijden van een goed ingebracht pessarium bijvoorbeeld. Daardoor komt het ook dat veel vrouwen de pil langer gebruiken dan ze eigenlijk willen.

Mannen en anticonceptie

Welke soort voorbehoedmiddelen je gebruikt en hoe hangt in niet geringe mate af van de houding van de man met wie je vrijt. Je zou zo denken dat als twee mensen sex hebben ze dicht genoeg bij elkaar zijn om misverstanden en ruzie daarover te vermijden. Maar dat is lang niet altijd het geval, in de eerste plaats, omdat vaak de verantwoordelijkheid voor de voorbehoeding uitsluitend bij de vrouw ligt. Daar hebben we persoonlijk belang bij omdat wij het zijn die zwanger kunnen worden, het kind ter wereld brengen en het leeuwendeel van de opvoeding voor onze rekening moeten nemen. In de tweede plaats zijn de beste voorbehoedmiddelen gemaakt voor de vrouw; condooms, terugtrekken en periodieke onthouding, voor de verantwoordelijkheid van de man, of van allebei, zijn of lang niet zo betrouwbaar (condoom) of gewoon onbetrouwbaar (terugtrekken, voor het zingen de kerk uit, oppassen, periodieke onthouding). Die eenzijdige verantwoordelijkheid is trouwens een recente ontwikkeling. Vóór de uitvinding van het pessarium in 1882 moest een vrouw maar hopen dat de man haar niet zwanger zou maken, en als het toch gebeurde dan moest ze

zulke afschuwelijke behandelingen ondergaan, zoals toentertijdse abortus of kindermoord. Het pessarium was een doorbraak, omdat de vrouw toen een goed voorbehoedmiddel in handen kreeg; nog nooit tevoren had zij zo'n controle over haar lichaam. De research die nu gedaan wordt voor anticonceptie voor mannen vordert maar langzaam, deels, vermoeden wij omdat mannen het wel prettig vinden het aan ons over te laten.

De eenzijdige verantwoordelijkheid van de vrouw is een last in vele opzichten. We moeten afspraken maken met de dokter of de kliniek, er naartoe gaan, het onderzoek ondergaan, naar de apotheek stappen en meestal ook voor de middelen betalen. En het is ons lijf dat de bijwerkingen voelt en de risico's loopt. Bij het gebruik van het pessarium zorgen vele vrouwen niet alleen voor de aanschaf ervan, van de pasta of de schuimtabletten, maar trekken zich ook nog alleen terug in de badkamer of op de wc. om het in te brengen. En hoe vaak sputtert een man niet tegen als hem voor een keer gevraagd wordt een condoom te gebruiken, omdat hij dan minder zou voelen.

Ook is die eenzijdige verantwoordelijkheid de oorzaak dat stereotiepe houdingen van man of vrouw bij het vrijen die de pret enorm kunnen verminderen in stand gehouden worden. De man kan zich lekker ontspannen en genieten, en de vrouw ligt zich zorgen te maken of het dit keer wel goed zal gaan, wat weer kan leiden tot simuleren (doen alsof), waardoor de cirkelgang van frustratie, haat en nijd blijft bestaan. Tenslotte is het de vrouw die altijd nee moet zeggen als zij voor de anticonceptie moet zorgen, en dus de schuld krijgt als het misgaat.

Veel paren praten niet eens over voorbehoeding. De man veronderstelt dat de vrouw wel aan alles gedacht heeft en de vrouw beschermt zich zo goed ze kan (de kans is groot dat ze deze situatie afschuwelijk vindt, maar haar boosheid voor zich houdt), ze hebben gemeenschap en zij hoopt dat ze niet zwanger zal worden. Hoe goed de seksuele relatie tussen hen beiden ook is, als hij niet mee wil doen aan gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor voorbehoeding, zal dat in haar hoofd blijven rondspoken; en als er dan nog andere moeilijkheden in de relatie zijn, zal ze tenslotte gaan denken: 'Als hij denkt dat voorbehoedmiddelen mijn zaak zijn, wat zal hij dan wel denken als ik zwanger word? Als hij vindt dat dat ook mijn zaak is, kan hij zo opstappen en mij laten zitten.'

Met het probleem van de voorbehoeding is een kernpunt van onze kwetsbaarheid aan het licht gekomen: we zijn van hem afhankelijk; hij kan ons laten zitten of niet.

Mannen die vinden dat anticonceptie ook hun probleem is, kunnen de zaak een boel makkelijker maken. Als er geen goede middelen in de buurt zijn kan hij zijn verlangen uitstellen, net als zij. Hij kan condooms gebruiken of zich laten steriliseren (zie pag. 120) als het gezin al voltooid is. Hij kan zijn afkeer van pasta en schuim overwinnen en helpen bij het inbrengen van het pessarium en er een leuk spel van maken. Hij kan meebetalen voor de middelen. Ook als je de pil of een IUD hebt, kan hij waardering uitspreken voor de moeite die jij neemt en de risico's die jij op je neemt voor jullie beider plezier. Hij kan met je praten over de narigheid van de eventuele bijwerkingen. Een ander punt waarop mannen de verantwoordelijkheid kunnen delen is de manier van vrijen. In het hoofdstuk seksualiteit hebben we het er al over gehad dat de traditionele manier van vrijen, met de penis in de vagina, voor vrouwen lang niet altijd de prettigste is. Veel mannen zien andere manieren van vrijen, bijv. met je handen of de mond, als een voorspel voor het 'echte' gebeuren: pik in gaatje. Sommige mensen vinden manieren van vrijen waar je niet zwanger van kunt worden uiteindelijk even prettig, er is dan geen enkele reden om door te gaan op de oude manier

met alle zorgen over voorbehoedmiddelen. Het is ook mogelijk om het 'gewone' vrijen af te wisselen met andere manieren op de onvruchtbare dagen. Veel van het slagen van andere manieren van vrijen hangt af of de man in kwestie echt mee wil doen, of dat hij je toch een schuldgevoel geeft, of het gevoel dat je tekort schiet en dat hij zich op moet offeren.

Vrouwen en anticonceptie

Heel veel vrouwen hebben ontdekt dat een groot deel van de weerstanden tegen voorbehoedmiddelen uit haarzelf komt. Bij sommigen vindt het zijn oorsprong in een katholieke opvoeding en bij anderen in puriteinse opvattingen, waardoor ze zich hebben leren schamen voor hun seksualiteit. Voorbehoedmiddelen kopen betekent dat je sex met een man gaat hebben. Als je twijfelt of sex nu goed is of slecht, speciaal als je jong en ongehuwd bent, en voelt dat je ingaat tegen het taboe van sex voor het huwelijk, kun je het moeilijk hebben met het van harte aanvaarden dat je gaat vrijen. Daarom hebben vrouwen zo vaak de neiging om sex aan zich te laten gebeuren als ze verliefd zijn of in vuur en vlam raken, maar er niet van te voren rustig over na te denken en voorlichting te zoeken over goede voorbehoedmiddelen.

Sommige vrouwen en meisjes zijn ook veel te romantisch over sex om de middelen echt goed te gebruiken. Je romantisch voelen is misschien een manier om je onzekerheid en je dubbele gevoelens (goed?-slecht?) aan te kunnen: sex is prachtig, sex is spontaan en niet te regelen, sex is spiritueel, sex is allesbehalve twee lijven met vruchtbare eitjes en zaad die samen willen en kinderen maken. Dus lijkt het dan zo klinisch en kil om voor het vrijen over de pil, pasta, condooms, insertors, vruchtbare dagen en zo te gaan praten. Bij de apotheek en drogist zijn middelen te krijgen waar geen doktersrecept voor nodig is, zoals pasta en schuimtabletten voor de vrouw en condooms voor de man, die samen en zorgvuldig gebruikt een grote veiligheid bieden. Maar om de een of andere reden, zelfs al weten we van het bestaan van voorbehoedmiddelen af, is het toch moeilijk de romantische en instinctieve stroom van seksuele gevoelens te onderbreken, die dingen gaan kopen en als ze in huis zijn, op te staan en te pakken en gebruiken. Het lijkt zo ingewikkeld om er mee om te gaan. En voorbehoedmiddelen moeten inderdaad met verstand en zelfbeheersing en wederzijdse steun gebruikt worden – en dat is er niet altijd.

Een andere reden om niet altijd middelen te gebruiken of de beste methode te willen, is de man niet lastig willen vallen. Als je pas begonnen bent met vrijen ben je geneigd niet om onderbrekingen voor anticonceptie te vragen, uit vrees dat hij dan niet meer wil. Je wilt ook niet dat hij niet meer kan, omdat je vraagt of hij een condoom wil gebruiken. In een langere relatie, waarin je de pil of een IUD gebruikt, ben je geneigd je iedere keer te verontschuldigen als je even op moet houden om het pessarium en pasta in te brengen, of je geeft het op hem te vragen af en toe condooms te gebruiken.

Een vrouw vertelde, dat zij kort na haar huwelijk ontdekte, dat haar man iedere keer het condoom te laat opendeed, maar dat zij toch liever vele maanden lang zelf extra voorbehoedmiddelen gebruikte dan dat ze er iets van durfde zeggen. Om deze problemen te vermijden, gebruik je misschien de pil wel langer dan je eigenlijk wilt. Veel vrouwen doen aan periodieke onthouding, maar hebben in de vruchtbare dagen toch moeite om nee te zeggen uit vrees dat de man kwaad wordt of elders zijn gerief gaat zoeken. Deze vrees de man te mishagen is een maat van onze ongelijkheid met de man. Het is diepgeworteld en het belemmert ons ons eigen gevoel, verlangen en timing te volgen, en het maakt het erg

moeilijk om consequent te zijn met voorbehoedmiddelen, en uit te zoeken wat man én vrouw nu prettig vinden.

Nog een reden om niet altijd voorbehoedmiddelen te gebruiken is de gedachte 'mij overkomt het niet'. Als je nog nooit zwanger bent geweest of als alle zwangerschappen gepland waren, is het moeilijk je voor te stellen dat het jou kan gebeuren. Veel vrouwen zijn ook zo slecht voorgelicht dat ze überhaupt maar een heel vaag idee hebben over hoe je zwanger wordt. Een eitje en sperma is geen realiteit, je ziet het niet voor je bij wijze van spreken. En dan is er ook altijd nog het spannende gevoel een spelletje met je lichaam te spelen, te kijken hoever je kunt gaan voor dat die altijd aanwezige mogelijkheid dat je erbij bent echt gebeurt. Vaak is er bij de vrouw die nog geen zwangerschap heeft meegemaakt een onbewuste nieuwsgierigheid of ze wel zwanger kan worden, een verlangen om zichzelf te bewijzen dat ze vruchtbaar is.

Er zijn nog veel meer psychologische en zelfs pathologische redenen waarom sommige vrouwen zwanger worden, zelfs in situaties waarin anticonceptie betrekkelijk gemakkelijk te krijgen is. Waar het om gaat is dat je ziet wat er allemaal mee kan spelen bij sex en het niet goed gebruiken van voorbehoedmiddelen. Soms zijn het oorzaken vanuit de maatschappij, en soms komt het uit onszelf, als reactie op houdingen van anderen. We moeten inzien dat wat we doen uit onszelf is en niet afkeurenswaardig, dat onze seksualiteit een waardevol deel is van onszelf dat we mogen uiten, dat we recht hebben op fijne en zorgeloze sex, dat we een gelijkwaardige partner in sex zijn (en sowieso) met behoeften die we mogen uiten. Jezelf seksueel accepteren zal een enorm stuk moeilijkheden bij de voorbehoeding wegnemen. En als voldoende vrouwen zich aaneen gaan sluiten zullen externe factoren ook aangepakt kunnen worden, in een strijd voor goede, veilige en overal verkrijgbare anticonceptie voor vrouwen en mannen.

Anticonceptie en seksuele beschikbaarheid

Door de bijna perfecte werking van de pil en de IUD's komt de vrouw onder een steeds grotere druk te staan om te vrijen met iedere man die wil, of met haar man of geliefde als hij maar zin heeft, graag of niet. Vroeger konden vrouwen nog zeggen: 'Nee, nu niet want ik kan zwanger worden', nu moeten we eerlijker zijn en zeggen 'Nee, nu niet, want ik heb geen zin.' Dat is moeilijker, want zo dapper zijn we niet altijd. We hoeven ons in ieder geval niet onder druk te laten zetten door de gangbare ideeën van 'gezonde sex', ofwel de opvatting dat vrouwen die niet regelmatig X keer per week willen vrijen abnormaal zijn of neurotisch. Veel van de vrouwen die we kennen, hebben periodes gehad dat ze helemaal geen zin hadden, soms weken achter elkaar. Daar voelden ze zich schuldig over, omdat ze hadden geleerd dat een man sterkere seksuele behoeften heeft, en dat we hem iets ontnemen als we daar niet op in gaan. We moeten ons echter bedenken dat ieder mens in staat is om zichzelf te bevredigen bij een sterke behoefte om klaar te komen, en dat hij dat ook kan. Veel vrouwen ontdekken, dat hun zin in sex terugkwam als ze niet het gevoel hadden dat ze onder druk werden gezet, als ze zich niet schuldig voelden als ze nee zeiden.

BROCHURE: ABORTUS MOET VRIJ!

referentie: Links Vrouwenkomitee, *Abortus moet vrij*, Gent: Dolle mina, z.d., p. 1-3, 5, 8, 15-18, 21-22.

Abortus moet vrij!

deze brochure werd samengesteld door enkele vrouwen van het links vrouwenkomitee voor de abortusactie.

je kunt het bekomen bij
Dolle Mina, W. Tellstr. 13 Gent
Agitat, Kasteellaan 255 Gent

als ze bemerkt dat ze over tijd is...

... voelt ze eerst een heel vage onrust die stilletjes naar beklemming overslaat. Ze 'moet' weten of ze zwanger is of niet. Van een vriendin hoorde ze zeggen dat er een middel bestaat, waardoor men weten kan of men 'zover' is. Een 'predictor' noemen ze dat.

En ze staat op 's morgens om 4 uur, wanneer het huis nog slaapt, om urine te maken... En het is 'zover'! Op het werk sprak men van een apothekeres die pillen verkoopt om "het" weg te maken. En zo gaat ze op een morgen bij die apothekeres. Het kost veel, veel geld... Maar 'het' gaat niet weg.

Haar angst wordt paniek. Ze praat erover met enkele vriendinnen die haar paardenremedies aanraden. 'Laat je van de trap vallen...' en 'gaat op een bromfiets rijden'. En zij doet het. Ze heeft veel pijn en verliest wat bloed. Maar het blijft.

Ten einde raad gaat ze bij de huisdokter. Die trekt een beetje onrustig zijn wenkbrauwen op en snuffelt zenuwachtig tussen de papieren op zijn bureau. 'Daar trek ik mij niets van aan...'

En de weken gaan verder. En iedere dag zinkt ze iets dieper in de verstikkende wanhoop weg. De apothekeres heeft nu reeds 9.000 frank gekost en in een seksboetiek in Sluis vroeg men haar 500 frank voor 'nuttige' adressen. Het was een papier, uitgeknipt uit Sekstant waar de centra voor gezinsplanning in vermeld staan.

En wat gaat ze nu doen? Binnenkort zal men "het" zien. Louiseke, die vroeger verpleegster was, heeft er al enige 'weggemaakt'. En in Holland vraagt men een papierke van de dokter. En in Engeland kost het 20.000 frank! En ze heeft al zoveel schulden gemaakt... Wat? ... Hoe...?

De brutaalste slogan die het meest wordt gebruikt en die wel succes heeft is waarschijnlijk "abortus is moord".

Niet alleen is dit geen argument, maar een gemene uitroep, die bovendien onjuist is.

Moord is een juridische term en wordt binnen de wet enkel gebruikt en toegepast ten overstaan van personen die rechtspllichting zijn d.w.z. mensen (van zodra men geboren is).

Daarom is het totaal kranzinning abortus gelijk te schakelen met moord.

Beschaafdere mensen drukken zich voorzichtiger uit: "Abortus is doden van menselijk leven", waaruit dan ook is afgeleid: "eerbied voor het menselijk leven."

Maar dan stelt zich de vraag: wanneer gaat men het menselijk leven laten beginnen? Is een embryo een mens? Begint het reeds vanaf de bevruchting (konceptie)?

Hierover bestaan enorm grote meningsverschillen. Ook binnen de Theologie bestaat er geen overeenkomst, en zeker niet binnen de wetenschap.

De enig zinnige uitspraak die daaromtrent kan gedaan worden is dat er wel een totale overeenkomst bestaat om pasgeborenen rechten te geven en ze dus als mensen te beschouwen.

Kwaliteit of hoeveelheid?

Het enige wat voor discussie vatbaar is, is de uitspraak: “Abortus is doden van potentieel menselijk leven” (menselijk leven in woordig). In feite ligt daar de kern van het probleem.

Er moet een keuze gemaakt worden tussen mogelijk en werkelijk leven;

Het kind dat geboren zal worden zal het dagelijkse bestaan van de vrouw beïnvloeden en een ganse verandering teweeg brengen in haar milieu. Indien ze dat wil, dan kan ze dat. Maar het probleem stelt zich ook of het kind een aanvaardbare opvoeding zal krijgen en of het geen nieuw slachtoffer zal worden van een verouderde en schijnheilige wetgeving.

De voorstanders van de legalisatie gaan meer nadruk leggen op de **kwaliteit** van het leven (zij willen gezonde en gelukkige kinderen en geen kostgangers van gestichten, of ongewensten), terwijl voor de tegenstanders schijnbaar enkel de kwantiteit, de hoeveelheid, (katholieke kroostrijke gezinnen zijn niet schaars) telt.

Diegenen die zich nu tegen de legalisering verzetten en huichelend schijnargumenten zoeken (de massa bedriegen) in contraceptie, adoptie enz. hebben nooit iets waardevols op dit gebied gepresteerd. Hoelang is het geleden dat zij contraceptie met alle mogelijke middelen te lijf gingen?

Bij harde kernen past nog steeds de slogan “hoe meer hoe liever...” (Vlaanderen is fier op zijn vele, stoere knapen).

Is dit echter, in een wereld die dreigt ten onder te gaan aan bevolkingsexplosie, een verantwoordelijke houding?

Zou men dit niet kunnen interpreteren als moord op wereldschaal?

zij wensen geen kind (meer), maar ...

- * voorbehoedsmiddelen zijn ook niet 100% veilig, tenzij de pil... maar wie vergat er nog nooit ééntje te slikken?
- * zij was ervan overtuigd dat ze op dat ogenblik niet vruchtbaar was, maar dat was ze wel...
- * hij had beloofd zich in te houden of terug te trekken, ... maar ja het is moeilijk en we zijn tenslotte allemaal ‘mensen’
- * sommigen zien niet in en beseffen niet wat het is een kind verwekken en opvoeden, en denken : foert, het zou eens moeten lukken...
- * we weten alles maar we voelen ons niet lekker met al die voorbehoedsmiddelen; we praten daar liever niet over... nu ja, we werden zo opgevoed.

Abortuswetgeving in de wereld

	A	B	C	D	E	F
China	X	X	X	X	X	X
Verenigde Staten	X	X	X	X	X	X
België	verboden					
Duitse Bondsrepubliek	X					
Duitse Democratische Republiek	X	X	X	X	X	X
Frankrijk	X					
Groot-Brittannië	X	X	X		X	X
Italië	X					
Luxemburg	verboden					
Nederland	X					
Skandinavische landen	X	X	X	X	X	X
Spanje	verboden					
Zwitserland	X	X			X	

A = om het leven van de vrouw te redden

B = op medische gronden

C = op grond van nadelige erfelijke kenmerken

D = op morele gronden

E = op sociale gronden

D = op eenvoudige aanvraag

Waarom zijn wij vóór abortus en anderen tegen?

- Een groot deel van de Belgische bevolking is vóór het toelaten van zwangerschaps-onderbreking. Een ander deel is ertegen.
- Heeft het ene deel het recht het andere deel zijn wil op te leggen?
- De tegenstanders van abortus hebben momenteel het recht aan hun kant en kunnen dus hun overtuiging nakomen.
- Zij die voor de toelating zijn KUNNEN DIT NIET...

In een democratisch land, dwingt de ene helft de andere niet!

Er zijn tegenstanders van abortus, die de huidige sociale wantoestanden gebruiken om abortus te veroordelen.

Meestal zijn zij vroeger niet zo bekommerd geweest om die sociale mistoestanden.

Wij echter blijven voortdurend bekommerd om die wantoestanden en stellen duidelijk voorop dat wij dringend vragen:

- dat de kindertehuizen worden uitgebreid, vrijen worden, intiemer, menselijker en warmer,
- dat er voor de jeugd een echte subsidie komt,
- dat adoptie gemakkelijker wordt dan dit nu het geval is,
- dat ongehuwde moeders, geheel maatschappelijk gelijkgesteld worden met de gehuwden (idem gescheiden),

- dat er geen verschil meer zal bestaan tussen een kind uit een gehuwde of ongehuwde moeder.

Veel tegenstanders van abortus zien seksualiteit nog steeds alleen in het teken van de voortplanting. Wij vinden dat seksualiteit: zo vrij mogelijk, zo fijn mogelijk en zo ongedwongen mogelijk moet kunnen beleefd worden. Dit moet gebeuren, zonder banvloek, zonder bemoeienis en zonder opvoedingswoede van de wet, de macht, het onderwijs, de godsdienst.

Iedereen moet hier VRIJ KUNNEN KIEZEN.

Voortplanting en seksualiteit zijn verschillende begrippen. Voortplanting kan zelfs zonder seksualiteit (kunstmatige inseminatie).

De Belgische strafwet

België straft streng

Volgens het Belgisch Strafwetboek (van 1867) is abortus “een misdrijf tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid”.

Iedereen is strafbaar die een zwangerschap onderbreekt met een opzettelijke ingreep en met het doel vruchtafdrijving te plegen (art. 348-353).

Doch ook iedereen die inlichtigen of aanwijzingen verstrekt over de wijze waarop abortus kan worden gepleegd is in België strafbaar (art. 385).

De vrouw die vruchtafdrijving pleegt, kan gestraft worden met gevangenisstraffen van 2 maanden tot 5 jaar en een boete van 3.000 tot 5.000 frank. Voor de geneesheer, verpleegster of vroedvrouw die hierbij hielpen, worden deze straffen nog verzwaaard. Er is dus wettelijk een absoluut verbod.

De toepassing van deze wetgeving gebeurt echter zeer willekeurig. In de praktijk bestaan er stilzwijgend ‘gedulde’ redenen voor een ‘wettelijke’ abortus. In sommige delen van het land bestaan zelfs stilzwijgende overeenkomsten hierover tussen het Parket en de Orde van de Geneesheren. Voor de gewone man is dit echter een hoogst onzekere toestand. Hij weet nooit precies wat wel en wat niet mag. Bovendien blijft hij afhankelijk van de (willekeurige) opvattingen van zijn geneesheer.

"Engelse abortus" = niet strafbaar in België

Aangezien de abortusingreep in Engeland gelegaliseerd werd, kan geen enkele Belgische vrouw die aldaar een abortusingreep onderging in België worden gestraft.

Als zij dit echter in Nederland laat plaatsgrijpen, loopt zij kans in België te worden gestraft. Want in Nederland wordt de abortus ‘geduld’ maar is nog steeds ‘wettelijk’ verboden.

Voor de Belgische vrouw is Engeland de enige ‘zekere’ uitkomst. Ongelukkiglijk kost de Engelse ingreep heel wat meer dan de Nederlandse voor eenzelfde kwaliteit inzake behandeling. Wie zei nog dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet?

Achterflap

dagelijks
laten vrouwen zich van de trap vallen
of gaan ze zich te lijf met een breinaald
of met een zeepsput
of ze gaan naar een knoeier
of als ze geld hebben
maken ze dure abortusreizen naar engeland
of – en dat gebeurt ook –
baren ze het kind
dat ze niet wensen
met tegenzin

SCHOPPENVROUW : BAAS IN EIGEN BUIK

referentie: Anoniem, "Baas in eigen buik", in: *Schoppenvrouw*, 2de jaargang, 1979, nr. 6, p. 1.

Het is weer zover: het wordt bijna een traditie!

Voor de derde achtereenvolgende keer worden er in de maand maart (rond de internationale vrouwendag van 8 maart) acties georganiseerd rond één van de belangrijke vrouweneisen: vrije abortus. Dit jaar wordt het een grote internationale campagne: zowat overal in Europa en in verschillende andere landen worden er op 31 maart betogingen georganiseerd. In ons land wordt deze actie gedragen door de abortuscomitee's waarvan de fem-soc beweging één van de drijvende krachten is. Tal van organisaties en groeperingen hebben zich dit jaar ook weer bereid verklaard om met ons mee te werken om met deze nationale betoging de internationale eis van vrouwen voor vrije abortus weer eens naar voor te schuiven.

Weer eens, en met des te meer klem omdat dit jaar het jaar van het kind is.

Vanuit alle hoeken moeten we weer horen wat goed is voor kinderen, welke hun rechten zijn op een gelukkig gezinsleven, hoe belangrijk de moeder is in de ontwikkeling en de ontplooiing van kinderen. Maar over één recht wordt weinig of niets gezegd: het recht van het kind om een gewenst kind te zijn. Alleen gewenste kinderen zullen de beste kansen krijgen op die geborgenheid, die genegenheid, die aandacht, die liefde en dat begrip waarover iedereen het zo eens is dat dit heel belangrijk is voor de harmonische ontwikkeling van een kind. Als kinderen ongewenst zijn om persoonlijke of materiële redenen, en ze er toch komen, dan is hun groot-worden vaak een lange lijdensweg, én voor het kind, én voor de vrouw. Daarom: in het jaar van het kind: ieder kind moet het democratisch recht hebben van gewild te zijn. Dat is pas bescherming van het leven. Het leven van het kind, maar ook het leven van de vrouw, die het democratisch recht moet hebben van zelf te beslissen wat ze met haar leven zal doen, of ze wel of niet een deel van haar energie wil besteden aan de verzorging en het grootbrengen van een kind. Zelf beslissen, voor haar eigen welzijn en voor dat van het kind. Zelf beslissen over welke voorbehoedsmiddelen, en wanneer. En als voorbehoedsmiddelen gefaald hebben – wat niet zo'n uitzondering is, gezien de gebrekkige voorlichting en de moeilijkheid voor bijv. minderjarigen om eraan te geraken – zelf beslissen over wel of geen abortus.

In ons land zijn we nog lang niet aan een dergelijke wetgeving toe: abortus blijft voorlopig nog steeds strafbaar. Er zijn de wetsvoortsellen van Leona Detiège (BSP) en Van Geyt (KP) die abortus uit het strafrecht willen halen – wetsvoorstellen die er overigens gekomen zijn dank zij de druk van de linkse vrouwenbeweging en haar voortdurende sensibilisering van de openbare mening in verband met abortus.

Maar deze wetsvoorstellen zijn nietig verklaard met de val van de regering Tindemans 2, en in haar interview met Schoppenvrouw op de laatste vrouwendag bleef Leona Detiège zelf tamelijk vaag over de toekomst van haar wetsvoorstel onder een nieuwe regering. In ieder geval vrezen wij dat de hele abortuskwestie wel weer, zoals in het verleden, op de lange baan zal geschoven worden: het is een heet hangijzer dat het politiek evenwicht zou kunnen

verstoren, er moeten eerst “belangrijkere” en dringender problemen afgehandeld worden, de abortusdiscussie wordt telkens weer gebruikt in het politieke compromisspel als dankbaar punt waarop een toegeving kan gedaan worden in ruil voor een toegeving van de andere kant. Maar zelfs als we binnenkort een wijziging van de wetgeving zouden bekommen, dan is het probleem nog maar ten dele opgelost. In landen waar abortus wel toegelaten is, zoals Groot-Brittannië, de V.S., Italië, Frankrijk, zijn de wettelijke, maar vooral de concreet materiële beperkingen vaak zeer groot: lange wachtlijsten door gebrek aan medische voorzieningen, door het recht van dokters te weigeren abortus uit te voeren, weigering van abortus aan minderjarigen, hoge tarieven, enz. Zo kan maar een klein aantal vrouwen geholpen worden, en voor de meesten berust de beslissing in werkelijkheid bij een aantal medische instanties die naar eigen willekeur of noodgedwongen vrouwen kunnen weigeren.

Een andere wet, abortus vrij en in het ziekenfonds, betere uitvoeringsmogelijkheden, betere voorbehoedsmiddelen, betere voorlichting, ... we zullen het allemaal niet zomaar cadeau krijgen.

Daarom deze internationale campagne, want met zijn allen zijn we sterk en roepen we harder. Zo zullen we op de duur wel gehoord worden.